

मिथिला नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड:७

संख्या:१

मिति:२०८०/०१/१४

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा १ बमोजिम मिथिला नगरपालिका नगरकार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

भाग-२

आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९

प्रस्तावना: मिथिला नगरपालिकाभित्र आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाबाट कुनैपनि नागरिक बञ्चित हुने अबस्था आउन नदिन उपलब्ध स्रोत र साधनको समुचित प्रयोग गर्दै नगरपालिकाले संचालन गरेका स्वास्थ्य संस्था मार्फत उपलब्ध हुने आकस्मिक स्वास्थ्य सेवालाई सहज, प्रभावकारी, व्यवस्थित र गुणस्तरीय बनाउन विधि निर्धारण गर्न वाञ्छनीय भएकोले, नगरपालिकाको स्वास्थ्य ऐन, २०७८ को दफा ६१ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी,

मिथिला नगरपालिका नगर कार्यपालिकाले यो कार्यविधि बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:**(१) यो कार्यविधिको नाम मिथिला नगरपालिकाको "आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९" रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि नगर कार्यपालिकाबाट पारित भएको मिति देखि लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-

- (क) "अस्पताल" भन्नाले मिथिला नगरपालिका नगर अस्पताललाई सम्झनुपर्छ।
- (ख) "आकस्मिक सेवा" भन्नाले आकस्मिक घटना वा आपतकालीन अवस्था परी जीवन जोखिमयुक्त अवस्थामा रहेका व्यक्तिहरूको जीवनलाई जोखिममुक्त गर्न, कुनै अंग गुम्न वा अशक्त हुने अवस्थाबाट बचाउन आवश्यकता अनुसार तत्कालै दिनुपर्ने प्रारम्भिक तथा तत्काल सेवा सम्झनु पर्छ।
- (ग) "ऐन" भन्नाले मिथिला नगरपालिकाको "स्वास्थ्य ऐन, २०७८" लाई सम्झनुपर्छ।
- (घ) "कार्यपालिका" भन्नाले मिथिला नगरपालिकाको नगरकार्यपालिका सम्झनुपर्छ।
- (ङ) "कार्यविधि" भन्नाले आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९ सम्झनुपर्छ।
- (च) "चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मी" भन्नाले स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न प्रचलित कानून बमोजिम सम्बन्धित परिषदबाट अनुमति प्राप्त व्यक्ति सम्झनुपर्छ।
- (छ) "नगरपालिका" भन्नाले मिथिला नगरपालिका सम्झनुपर्छ।
- (ज) "समिति" भन्नाले ऐनको दफा ७ बमोजिम गठित स्वास्थ्य संस्था संचालन तथा व्यवस्थापन समितिलाई सम्झनुपर्छ।
- (झ) "शाखा" भन्नाले कार्यपालिकाको स्वास्थ्य शाखा सम्झनुपर्छ।

परिच्छेद-२

आकस्मिक सेवा व्यवस्थापन

३. आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापन: (१) ऐनको दफा ४४ बमोजिम प्रदान गर्नु पर्ने आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ:-

- (क) जनस्वास्थ्य सेवा नियमावली बमोजिम आफ्नो स्वास्थ्य संस्थाबाट दिनुपर्ने आकस्मिक सेवा २४ सै घण्टा उपलब्ध गराउनु स्वास्थ्य संस्था र स्वास्थ्यकर्मीको कर्तव्य र दायित्व हुनेछ। सामान्य आकास्मिक स्वास्थ्य सेवाको सूची अनुसूची १ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ।
- (ख) आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाका लागि आएका विरामीहरूलाई तत्काल

आकस्मिक सेवा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ र सो को लागि आवश्यक भएमा विरामीलाई भर्ना गर्नुपर्नेछ ।

- (ग) विरामीलाई तत्काल उपचार सेवा प्रवाह गर्न अत्यावश्यक औषधीहरूको न्यूनतम मौज्जात आकस्मिक कक्षमा नै नियमित रूपमा उपलब्ध हुनुपर्नेछ। सरकारले निःशुल्क उपलब्ध गराउने औषधी र किन्तुपर्ने औषधीको सूची तथा वितरण कक्ष छुट्टाछुट्टै हुनुपर्नेछ।
- (घ) आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउँदा विरामीको अबस्थाको गम्भीरताको आधारमा प्राथमिकता दिई उपचार गराउनुपर्नेछ।
- (ङ) विरामीलाई आवश्यक पर्ने सबै आकस्मिक सेवा आफ्नो स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध नभएमा उपलब्ध भएसम्मको आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा तत्काल प्रदान गरी थप उपचारको लागि कारण खोली त्यस्तो सेवा उपलब्ध हुनसक्ने सबैभन्दा पायक पर्ने अन्य स्वास्थ्य संस्थामा तत्काल प्रेषण गर्नुपर्नेछ।
- (च) आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाका विरामीलाई उपचार गर्दा लाग्ने खर्च कुनै कारणले विरामीले तत्काल बुझाउन नसक्ने भएमा वा कुनै विरामीको प्रहरी प्रतिवेदन लगायत अन्य कागजातहरू तत्काल उपलब्ध गराउन नसकेको भएपनि सेवा प्रदायकले सो कारण खुलाई त्यस्ता विरामीलाई समेत आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ। र त्यस्तो सेवा प्राप्त गर्दा पुरा गर्नुपर्ने प्रक्रिया अबलम्बन गर्न लगाउनु पर्नेछ।

(२) यस दफा बमोजिम आकस्मिक उपचार गर्दा लागेको खर्चको व्यवस्थापन स्वास्थ्य वीमा भएकोमा सोही वीमावाट र वीमा नभएमा वा वीमाको रकमले अपुग हुने भएमा विरामी, निजको अभिभावक, परिवारको सदस्य, संरक्षक वा संरक्षकत्व प्रदान गर्ने व्यक्तिले व्यहोर्नु पर्नेछ।

तर, आधारभूत स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गत पर्ने सामान्य आकस्मिक अवस्थाका सेवा स्वास्थ्य संस्थाले निःशुल्क उपलब्ध गराउनु पर्नेछ। निःशुल्क सेवा र शुल्क सहितको सेवा को विवरण विरामीले देख्ने स्थानमा राख्नुपर्नेछ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अति विपन्न, बेवारिसे, तत्काल संरक्षक, अभिभावक नभएका विरामीलाई आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन नगरपालिकाले छुट्टै आकस्मिक कोषको व्यवस्था गर्न सक्नेछ।

(४) यस दफा बमोजिम आकस्मिक सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित बिरामीलाई उपचार शुरु गरिसकेपछि मात्र त्यस्तो सेवा प्राप्त गर्दा पुरा गर्नुपर्ने प्रक्रिया अबलम्बन गर्न लगाउनुपर्नेछ।

(५) आफूले प्रदान गर्ने आकस्मिक सेवाको विवरण, सम्बन्धित स्वास्थ्यकर्मीको जिम्मेवारी र कर्तव्य समेत खुल्ने गरी आकस्मिक उपचार कक्षमा सबैले देख्ने स्थानमा सार्वजनिक रूपमा राख्नुपर्नेछ।

४. आकस्मिक स्वास्थ्य सेवामा संलग्न स्वास्थ्यकर्मी तथा कर्मचारीलाई थप सुविधा दिनसक्ने: आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न कार्यरत चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मी र कर्मचारीहरूलाई देहायको थप सुविधा प्रदान गर्न सक्नेछ:

(क) नगरपालिकाले नियमित कार्यालय समय बाहेक थप काम गरे वापत सम्बन्धित स्वास्थ्यकर्मी तथा कर्मचारीले खाइपाइ आएको आधारभूत पारिश्रमिकको १०० प्रतिशत सम्म अतिरिक्त समय भत्ता प्रदान गर्न सक्नेछ। वा अतिरिक्त समय काम गरे वापत कार्यालय संचालनमा असर नपर्ने गरी सट्टा विदा दिन सक्नेछ।

(ख) स्वास्थ्य संस्थाको स्रोतको अवस्था हेरी कर्मचारीले रात्रिकालीन समय र सार्वजनिक विदाको दिनमा आकस्मिक सेवामा खटाउँदा समितिले खाजा तथा खाना भत्ता उपलब्ध गराउन सक्नेछ।

(ग) आकस्मिक स्वास्थ्य सेवामा खटिने चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मी र कर्मचारीहरूलाई तालिम तथा वृत्ति विकासको अवसर प्रदान गर्दा स्वास्थ्य संस्थाले विशेष ग्राह्यता प्रदान गर्न र क्षमता अभिवृद्धिको व्यवस्था गर्न सक्नेछ।

५. आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी मापदण्ड: आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा मापदण्ड देहाय बमोजिम हुनेछ;

(क) आकस्मिक कक्षबाट अल्ट्रासाउण्ड, एक्सरे, इमेजिङ सेवा, प्रयोगशाला, ओ.पि.डी, ओ.टी तथा अन्य सेवाहरूमा सजिलै बिरामी ल्याउन लैजान सकिने व्यवस्था (व्हिलचियर ट्रली जान सक्ने व्यवस्था)।

(ख) आपतकालिन सेवाको लागि प्रयोग हुने सवारी साधनहरू अस्पतालको आपतकालीन कक्षमा सहज रूपमा आउन र जान सक्ने व्यवस्था।

(ग) आवश्यक सेवा दिनका लागि आकस्मिक कक्षको कोठा उपलब्धता।

(घ) स्वास्थ्यकर्मीबाट चौबिसै घण्टा सेवा उपलब्ध हुने व्यवस्था।

(ङ) आकस्मिक सेवामा काम गर्ने तालिम प्राप्त जनशक्ति।

(च) आकस्मिक सेवाका लागि चाहिने आवश्यक औषधिहरू चौबिसै घण्टा उपलब्ध हुने

व्यवस्था ।

(छ) आकस्मिक विभागबाट विरामी भर्ना गर्न, रिफर हुने भए रिफरल प्रक्रिया र विरामी सार्ने पद्धति स्पष्ट परिभाषित भएको ।

(ज) सञ्चार सुविधा (टेलीफोन, ईन्टरनेट, आदि) ।

(झ) शौचालय र शौचालयमा पर्याप्त पानीको व्यवस्था ।

(ञ) आकस्मिक सेवा कक्ष अपाङ्गतामैत्री हुनुपर्नेछ ।

६. **आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी अन्य मापदण्ड:** आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दा आवश्यक पर्ने उपकरण, पूर्वाधार लगायतको अन्य मापदण्ड स्वास्थ्य संस्था संचालन मापदण्ड २०७७ बमोजिम हुनेछ ।

७. **प्रेषण सेवा:** (१) स्वास्थ्य संस्थामा आएका सेवाग्राहीलाई उपयुक्त कारणले सेवा प्रदान गर्न नसकिने अवस्था भएमा आफ्नो स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध भएको सेवा प्रदान गरी थप सेवाको लागि त्यस्ता सेवाग्राहीलाई सो सेवा प्राप्त हुन सक्ने सबै भन्दा नजिक र पायक पर्ने स्वास्थ्य संस्थासंग समन्वय गरी प्रेषण गर्नुपर्नेछ ।

तर आफ्नो संस्थामा उपयुक्त सेवा र जनशक्ति हुँदा हुँदै अर्को स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्न पाईने छैन ।

(२) स्वास्थ्य संस्थाले प्रेषण गरिने संस्थाको पूर्व पहिचान गरि सोको अध्यावधिक सूची राख्नुपर्नेछ र प्रेषण गर्दा तत्काल सेवाको सुनिश्चिता गरी मात्र पठाउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम विरामीलाई अन्य स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्दा पृष्ठपोषण उल्लेख गरी निर्दिष्ट प्रेषण पूर्जा सहित प्रेषण गरी विवरण अध्यावधिक गरी राख्नुपर्नेछ ।

(४) यस दफा बमोजिम प्रेषण गर्दा स्वास्थ्य संस्थाले आफुले उपलब्ध गराएको उपचार पद्धति समेत प्रेषण पुर्जामा उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

(५) आफ्नो स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण भइ आएका विरामीको रोगको गाम्भीर्यताका आधारमा प्राथमिकता दिई उपचार गर्नुपर्नेछ ।

(६) प्रेषण भई आएका विरामीलाई डिस्चार्ज गर्दा प्रेषण फिर्ती पूर्जा सहित डिस्चार्ज गरी सोको विवरण अध्यावधिकरूपमा राख्नुपर्नेछ ।

(७) प्रेषण सेवामा लाग्ने एम्बुलेन्स वा यातायात खर्च सम्बन्धी व्यवस्था नगरपालिकाले तोक्नेछ ।

(८) प्रेषण गर्दा प्रेषित गर्ने स्वास्थ्य संस्थाले उपलब्ध गराउने न्यूनतम उपकरण र सेवा सुविधाहरू प्रचलित प्रेषण मापदण्ड बमोजिम हुनुपर्नेछ ।

८. ईच्छाईएको स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्न सकिने:(१)दफा ७ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि विरामी वा निजको संरक्षक वा निजलाई उपचारको लागि स्वास्थ्य संस्थामा ल्याउने व्यक्तिको लिखित सहमतिमा निजले इच्छाएको स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्न सक्नेछ।

(२)कुनै विरामी वा निजको संरक्षकले वा निजलाई उपचारको लागि स्वास्थ्य संस्थामा ल्याउने व्यक्तिले अर्को स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण हुन नचाहेमा थप उपचारका लागि अन्य स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषित गर्नुपर्नाको कारणबारे यथासम्भव सम्झाउनु पर्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम सम्झाउँदा पनि प्रेषण हुन नचाहेमा निजको लिखित सहमति लिई आफ्नो स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध भएसम्मको उपचारको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

परिच्छेद-३

जनशक्ति, औषधी तथा उपकरणको व्यवस्थापन

९. कर्मचारी व्यवस्थापन:(१) स्वास्थ्य संस्थामानेपाल सरकार ,प्रदेश सरकार र नगरपालिकाले दरवन्दी निर्धारण गरे अनुसारको देहाय बमोजिमका कर्मचारीको व्यवस्था हुनेछ ।

(क) स्थायी-नेपाल सरकारको स्वास्थ्य सेवावाट समायोजन भइ आएका स्वास्थ्य जनशक्ति र लोकसेवावाट पदपूर्ति हुने स्थायी जनशक्ति

(ख) करार-करार सेवामा भर्ना गरिएका जनशक्ति

(२) उपदफा(१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि स्वास्थ्य संस्थामा तत्काल आकस्मिक सेवा संचालन गर्नको लागि नगरपालिकाले देहाय बमोजिमको जनशक्तिको व्यवस्था गर्नेछ।

(क) मेडिकल अफिसर -२ जना

(ख)एच.ए./अहेब -३ जना

(ग)स्टाफ नर्स/अनमी-४ जना

(घ)ल्याव टेक्सिसियन-असिष्टेन्ट १-१ जना

(ङ)रेडियोग्राफर -१ जना

(च)फार्मसी सहायक १ जना

(छ)कार्यालय सहयोगी/सरसफाई -२ जना

(ज)सुरक्षा गार्ड -२ जना

(३) उपदफा (२) बमोजिमको जनशक्तिमा स्वास्थ्य संस्थाको सेवाको अबस्था र आवश्यकता अनुसार नगरपालिकाले थप घट गर्न सक्नेछ।

(४) समितिले स्वास्थ्य संस्थाबाट थप सेवा उपलब्ध गराउन उपदफा (१) र (२) बमोजिमका कर्मचारीबाट अपुग भएमा नगरपालिकाबाट स्वीकृति लिई आवश्यकता अनुसार

करारमा थप कर्मचारी नियुक्त गर्न सक्नेछ।

(५) स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत रहेका उपदफा (३) बमोजिमका कर्मचारीहरूको सेवा शर्त र सुविधा प्रचलित कानूनमा व्यवस्था भएभन्दा कम नहुनेगरी समितिले निर्धारण गर्नेछ।

(६) यो कार्यविधि प्रारम्भ हुँदाका वखत स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई व्यवस्थापन समितिको आर्थिक सक्षमता भएमा थप सुविधाको व्यवस्था गर्न सक्नेछ।

(७) कार्यपालिकाले व्यवस्थापन समितिको सिफारिसमा जनशक्तिको दरवन्दी संशोधन गर्नसक्ने छ।

(८) मेडिकल सुपरिटेन्डेन्टले स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्तिको कार्यविवरण समितिबाट स्वीकृत गराई कार्य जिम्मेवारी दिनुपर्ने छ। यसरी कार्य विवरण र ड्युटी सिफ्ट निर्धारण गर्दा सेवालाई सहज हुनेगरी जनशक्तिको उपलब्धता अनुसार अतिरिक्त सिफ्ट समय निर्धारण गर्न सक्नेछ।

(९) समितिले जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धिको लागि आवश्यकता अनुसार तालिम तथा शिक्षण गराउनेछ।

(१०) समितिले नगरपालिकासंग समन्वय गरी सरकारी, निजी तथा गैरसरकारी स्वास्थ्य संस्थासंगको साझेदारीमा सेवा करार मार्फत पनि जनशक्ति व्यवस्थापन गर्न सक्नेछ।

१०. **औषधि खरीद, भण्डारण तथा वितरण:** नगरपालिकाबाट निःशुल्क वितरण गर्ने औषधि तथा फार्मेसीबाट विक्री वितरण गर्ने औषधि अपर्याप्त भएमा नगरपालिकासंगको समन्वयमा प्रचलित कानून बमोजिम अस्पतालले आवश्यक औषधि खरीद गर्न सक्नेछ।

११. **फार्मेसी संचालन गर्ने:** (१) स्वास्थ्य संस्था मार्फत आवश्यक औषधि विक्री वितरण गर्न नगरपालिकाले स्वास्थ्य संस्थामा आफ्नै फार्मेसी संचालन गर्नेछ।

(२) फार्मेसीमार्फत विक्री वितरण गर्ने औषधिको व्यवस्थापन नगरपालिकाको समन्वयमा स्वास्थ्य संस्थाले गर्नेछ।

(३) फार्मेसीमा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवासंग सम्बन्धित औषधी २४सैं घण्टा उपलब्ध हुनुपर्नेछ।

(४) फार्मेसी संचालन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।

१२. **एम्बुलेन्स संचालन:** (१) स्वास्थ्य संस्थाले आकस्मिक लगायतका स्वास्थ्य सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउन आफ्नै स्रोतबाट वा अन्य संघ संस्थाको सहयोगमा एम्बुलेन्स सेवा संचालन गर्न सक्नेछ।

(२) एम्बुलेन्स संचान सम्बन्धि अन्य व्यवस्था प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।

परिच्छेद -४

विविध

१३. सूचना र अभिलेख प्रणाली:(१) स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिएका सेवा सम्बन्धी सम्पूर्ण तथ्याङ्कहरू नियमानुसार अभिलेख व्यवस्थापन गर्नेछ ।
- (२) स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान भएका सेवा सुविधा, हरूको अभिलेखीकरण तथा प्रतिवेदन स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली अनुसार हुनेछ ।
- (३) स्वास्थ्य संस्थामा आउने विरामीलाई आवश्यक पर्ने जानकारी गराउन सोधपुछ वा सहायता कक्षको व्यवस्था गरी सेवाग्राहीलाई आवश्यक जानकारी दिने व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।
- (४) स्वास्थ्य संस्था भित्र प्रभावकारी सूचना सम्प्रेषणका लागि आन्तरिक टेलिफोन कलको व्यवस्था साथै आवश्यक आधुनिक संयन्त्रको समुचित व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।
- (५) प्रहरी, दमकल, एम्बुलेन्स जस्ता सेवा लगायतको आकस्मिक सेवाका टेलिफोन नम्बरहरू स्पष्ट देखिने गरी राख्नुपर्नेछ ।
- (६) स्वास्थ्य संस्थाले सवैले देख्ने ठाँउमा उजुरी पेटीका राख्ने र नियमित रूपमा खोल्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ ।
१४. उपचार प्रोटोकलको अबलम्बन गर्नुपर्ने: आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दा नेपाल सरकार स्वास्थ्य मन्त्रालयले जारी गरेको आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धि स्टान्डर्ड ट्रिटमेन्ट प्रोटोकल २०७८ अबलम्बन गर्नुपर्नेछ ।
१५. मापदण्ड पालना गर्नुपर्ने: आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रदानका लागि आवश्यक जनशक्ति, उपकरण र पूर्वाधार लगायतका मापदण्ड स्वास्थ्य संस्था संचालन मापदण्ड २०७७ ले निर्धारण गरे बमोजिम हुनुपर्नेछ ।
१६. सेवा शुल्क सम्बन्धी व्यवस्था: समितिले नेपाल सरकार र स्वास्थ्य बीमा बोर्डले तय गरेको सेवा शुल्कलाई आधार मानी सेवा शुल्क निर्धारण गर्न सक्नेछ ।
१७. आकस्मिक स्वास्थ्य उपचार कोष: आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नका लागि स्वास्थ्य संस्थाले छुट्टै आकस्मिक उपचार कोष स्थापना गर्न सक्नेछ ।
१८. विरामी बडापत्र : विरामीले स्वास्थ्य संस्थाबाट सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने शुल्क, प्रक्रिया तथा अवधि समेत खुलाएको अनुसूची २ बमोजिमको विरामी बडापत्र अस्पतालको अग्रभागमा देखिने गरी राख्नु पर्नेछ र सोही अनुरूप सेवाहरू सुनिश्चितता गर्नुपर्नेछ ।
१९. बार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्ने: समितिले वर्षभरिको काम कारवाहीको प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक महिनाभित्र नगरपालिका समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।
२०. निर्देशन पालना गर्नुपर्ने: नगरपालिकाले दिएका निर्देशनहरूको पालना गर्नु समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

२१. नगरपालिकालाई आर्थिक दायित्व सृजना गर्न नहुने: नगरपालिकाको स्वीकृति विना समितिले नगरपालिकालाई थप आर्थिक भार पर्ने गरी दायित्व सृजनागर्नु हुँदैन।
२२. व्याख्या गर्ने अधिकार: यस कार्यविधिमा उल्लिखितकुनै प्रावधानको कार्यान्वयनमाकुनै द्विविधा उत्पन्न भई कार्यान्वयनमा बाधा आई परेमा नगर कार्यपालिकाले सोकोव्याख्या गर्नेछ।
२३. प्रचलित कानून बमोजिम हुने: यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका विषयहरू यसै बमोजिम र यसमा उल्लेख नभएमा विषयहरू प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।

अनुसूची १

(जनस्वास्थ्य सेवा नियमावली नियम ४ को उपनियम २ बमोजिम, दफा ३(१)(क)संग सम्बन्धित)

सामान्य आकास्मिक अवस्थाका स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी	
चोटपटक तथा घाउ खटिरा	घाउ चोटको मलमपट्टी र आवश्यकता अनुसार प्रेषण र परामर्श
	काटका ठाउँमा टाँका लगाउने र आवश्यकता अनुसार प्रेषण र परामर्श
	पिलो र फोडेको उपचार र आवश्यकता अनुसार प्रेषण र परामर्श
आकस्मिक अवस्थाको प्राथमिक व्यवस्थापन	आघात(Shock):व्यवस्थापन तथा आवश्यकता अनुसार प्रेषण
	मुर्छित अवस्थाको लेखाजोखा: प्रारम्भिक व्यवस्थापन र आवश्यकता अनुसार उपचार र प्रेषण
	कन्भल्जन(Convulsion): व्यवस्थापन तथा आवश्यक अनुसारको प्रेषण
	दुर्घटनाबाट गम्भीर घाइते बिरामी: स्थिर बनाउने, आवश्यक व्यवस्थापन र प्रेषण
	हाड भाँचिएको (Fracture) वा जोर्नी खुस्केको (joint Subluxation, Dislocation):स्थिर बनाउने, निदान, दुखाइको व्यवस्थापन, प्रेषण र परामर्श
	पोलाई(Bum and scald): प्रारम्भिक निदान, लाक्षणिक उपचार, प्रेषण र परामर्श
	विषादी सेवन: पेट सफा गर्ने(gastric lavage) लगायतका प्रारम्भिक व्यवस्थापन, उपलब्ध प्रति विषाधी(Antidote)को प्रयोग तथा आवश्यकता अनुसार प्रेषण
पानीमा डुबेको(Drowning): प्रारम्भिक व्यवस्थापन र आवश्यकता अनुसार प्रेषण	
सर्पदंश(Snake bite)	प्रारम्भिक उपचार, प्रेषण र परामर्श

अनुसूची २

स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिने सेवाको विरामी वडापत्रको ढांचा
(दफा १८ संग सम्बन्धित)

सि.नं.	शाखा/ इकाइ	प्रदान गरिने सेवाको विवरण	प्रकृया	दस्तुर	लाग्ने समय	सम्पर्क व्यक्ति	गुनासो सुन्ने अधिकारी

आज्ञाले,
वसन्त न्यौपाने
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत